

Nieuw orgaan gaat veiligheidsregio's ondersteunen

LEC Transportveiligheid van start

Op 9 mei jongstleden vond de startbijeenkomst plaats van het Landelijk Expertisecentrum Transportveiligheid. Dit orgaan is in het leven geroepen om de 25 veiligheidsregio's van kennis te voorzien over risicobeheersing en incidentbestrijding in de transportsector. In dit artikel de achtergrond en uitwerking van deze nieuwe organisatie.

Tekst: Nils Rosmuller en Hans Spobeck

Brandblus oefening met ketelwagen
(bron: Keyrail)

Het Veiligheidsberaad heeft eind 2013 besloten tot de instelling van het Landelijk Expertisecentrum Transportveiligheid (LEC Transportveiligheid). Het Veiligheidsberaad bestaat uit de voorzitters van de veiligheidsregio's, veelal de burgemeesters van de grootste gemeente in een veiligheidsregio. Nederland bestaat uit 25 veiligheidsregio's. Veiligheidsregio's zijn netwerkorganisaties die op basis van een gemeenschappelijke regeling werken aan rampenbestrijding en crisisbeheersing. Met de instelling van het LEC Transportveiligheid wil het Veiligheidsberaad een bijdrage leveren aan de verdere professionalisering van de veiligheidsregio's op het gebied van risicobeheersing en incidentbestrijding bij transportactiviteiten in Nederland.

Het LEC Transportveiligheid is ondergebracht binnen het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV): het opleidings- en kennisinstituut van en voor de veiligheidsregio's. Het IFV ondersteunt de veiligheidsregio's bij het versterken van de brandweezorg en de aanpak op het terrein van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Via de Wet veiligheidsregio's zijn verschillende wettelijke taken overgeheveld naar het IFV. In opdracht van de veiligheidsregio's voert het IFV daarnaast gemeenschappelijke werkzaamheden voor de regio's uit. Het IFV verzorgt ook werkzaamheden op het gebied van de fysieke veiligheid voor derden. Het IFV is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO), positioneel vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's.

En dan is er sinds juli 2014 een Adviesraad Transportveiligheid. Deze adviesraad heeft als doel onafhankelijke en objectieve adviezen te verstrekken:

- ▶ aan de directeur van het IFV over de programmatische sturing van het Landelijk Expertisecentrum Transportveiligheid;
- ▶ aan andere organisaties en partijen die betrokken zijn bij het onderwerp transportveiligheid.

De adviesraad bestaat uit deskundigen uit bedrijfsleven, overheid en wetenschap.

Uitgangspunten

Transport is een vitale sector voor de Nederlandse economie. De transportsector levert een grote bijdrage aan de werkgelegenheid in Nederland door het vervoer van grote hoeveelheden aan goederen, waaronder ook gevaarlijke stoffen. Transport van goederen (en personen) vraagt om veilige en robuuste infrastructurele netwerken. Binnen de transportsector volgen ontwikkelingen en innovaties elkaar in rap tempo op. Denk daarbij aan nieuwe brandstoffen, ICT-toepassingen, synchromodaliteit, en verdergaande internationalisering. Ontwikkelingen en innovaties die veiligheidsconsequenties hebben, maar die voor veiligheidsregio's nauwelijks bij te benen te zijn. Tegelijkertijd verwacht de sector veel van diezelfde veiligheidsregio's op het gebied van incidentbestrijding, en ambiëren de veiligheidsregio's een nadrukkelijke rol als veiligheidsadviseur bij dergelijke

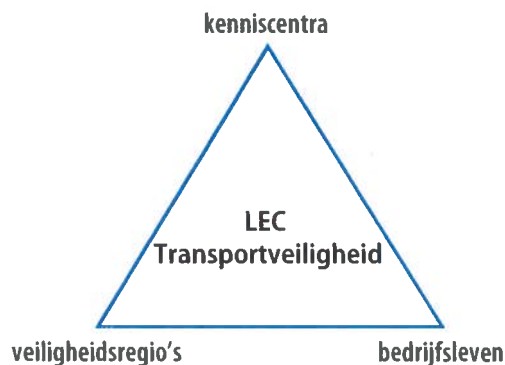
ontwikkelingen (risicobeheersing). Het LEC richt zich dan ook vooral op de onderdelen die voor de veiligheidsregio's een bovengemiddelde inspanning vragen in termen van risicobeheersing en incidentbestrijding: het verzamelen, ontwikkelen en verspreiden van kennis omtrent transport en veiligheid. Een voorbeeld hiervan is het oprichten van de LNG Regiegroep Incidentbestrijding (IB). Er is een Nationaal LNG Platform dat zich inzet voor de promotie van Liquid Natural Gas (LNG) als schone en duurzame brandstof. Qua veiligheidsvoorzieningen is er voor risicobeheersing het nodige geregeld (PGS 33 en een veiligheidsprogramma), maar de incidentenbestrijding kreeg daarbinnen geen aandacht. Samen met de Gezamenlijke Brandweer en Brandweer Nederland heeft de voorganger van het LEC Transportveiligheid, het Platform Transportveiligheid, de LNG Regiegroep IB opgericht. Deze regiegroep heeft inmiddels protocol- en aandachtscarten gemaakt voor de brandweer, met beschrijvingen van incidenttypen en inzetprocedures. Daarnaast organiseert de regiegroep trainingen en oefeningen en is ze betrokken bij de ontwikkeling van les- en leerstof voor de brandweeracademie.

Het LEC Transportveiligheid biedt kennis en expertise over de transportmodaliteiten weg, water, spoor en buisleidingen, en over de grootschalige infrastructuur, zoals autosnelwegen, tunnels, OV-terminals en transportleidingen. De betrouwbaarheid en de veiligheid van dergelijke infrastructuur is een belangrijke randvoorwaarde voor transportsector, waaraan de veiligheidsregio's een bijdrage kunnen leveren in termen van risicoadvisering en incidentbestrijding.

Historie

De voorgangers van het LEC Transportveiligheid zijn Railplan en het Platform Transportveiligheid. Via het project Railplan hebben veiligheidsregio's, gemeenten en spoorpartijen voor de HSL en Betuweroute beveiligingsconcepten opgesteld. Daarbij is een gezamenlijke aanpak overeengekomen voor de operationele voorbereiding door de hulpverleningsdiensten. Het Platform Transportveiligheid heeft de (spoor)ervaringen van Railplan opgepakt en doorvertaald naar de modaliteiten weg, water en buisleidingen. Het platform heeft een duidelijke netwerkfunctie gehad en veel gedaan aan spreiding van kennis. In samenwerking met de Lector Transportveiligheid (zie kader 'Samenstelling LEC Transportveiligheid') en het IFV heeft het platform diverse onderzoeksrapporten opgesteld. De volgende logische stap was het bundelen van de activiteiten van het platform, het lectoraat Transportveiligheid en het IFV binnen één landelijk expertisecentrum. De samenwerking tussen hulpverlening, infraproviders en de transportbranche is onontbeerlijk om van elkaar te

weten hoe men handelt en te begrijpen waarom zo wordt gehandeld. Maar ook is de verbinding tussen het ambtelijke en het bestuurlijke niveau van belang om inhoudelijke analyses door te laten werken in besluitvorming. Het LEC Transportveiligheid vormt een belangrijke schakel tussen veiligheidsregio's, bedrijfsleven en kenniscentra, en slaat de brug tussen uitvoering en besluitvorming (zie figuur).

Figuur: Het LEC Transportveiligheid als schakel tussen partijen

Werkwijze

Het LEC Transportveiligheid voert verschillende activiteiten uit:

- ▶ kennis ontwikkelen, verzamelen en spreiden over veiligheid rondom transport in Nederland;
- ▶ samenbrengen van bedrijfsleven en hulpdiensten voor betere risicobeheersing en goede incidentbestrijding;
- ▶ netwerken: professionals uit bedrijfsleven, overheden en kenniscentra ontmoeten elkaar.

Het LEC Transportveiligheid is er voor de veiligheidsregio's, maar ook voor andere overheden en organisaties die actief zijn op het gebied van risicobeheersing en incidentbestrijding in de transportsector. Het LEC Transportveiligheid geeft onafhankelijke deskundigenadviezen, brengt specialisten rondom bepaalde thema's bijeen, stelt handreikingen en protocollen op, faciliteert en organiseert bijeenkomsten voor experts en bestuurders, en brengt netwerken in kaart en houdt deze actief. Vooral bij projectideeën die nog op de tekenafels liggen kan het LEC Transportveiligheid expertise leveren. Twee

Samenstelling LEC Transportveiligheid

Het LEC Transportveiligheid bestaat uit:

- ▶ Nils Rosmuller, Lector Transportveiligheid
- ▶ Reinier Boeree, Projectmanager
- ▶ Hans Spobeck, Programmamanager
- ▶ Jyoti Mahabier Panday, Projectondersteuning

Prins Clausplein
(bron: Nils Rosmuller)

voorbeelden: het LEC Transportveiligheid heeft in opdracht van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond geadviseerd (maart 2014) over de bereikbaarheid op industriële spooremlacements. Hierbij was de vraag in welke mate hulpdiensten nabij incidenten met gevaarlijke stoffen op emplacements kunnen komen. En op dit moment adviseert het LEC Transportveiligheid in opdracht van de Veiligheidsregio Hollands Midden de betrokken partijen over zelfredzaamheid, bereikbaarheid en incidentbestrijding bij de tunnel en verdiepte ligging van de Rijnlandroute. Beide worden opengesteld voor al het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Tot nu toe

In de aanloop naar het LEC Transportveiligheid hebben het Platform en het Lectoraat Transportveiligheid aan tal van dossiers hun bijdrage geleverd. De diverse kennisnetwerkbijeenkomsten op het gebied van incidentmanagement, tunnel-, spoor- en binnenvaartveiligheid

Nils Rosmuller is lector Transportveiligheid en Hans Spobeck is programmamanager bij het Landelijk Expertisecentrum Transportveiligheid

en buisleidingen vormen een belangrijke bron voor kennisuitwisseling en verstevigen van de relaties tussen partijen die actief zijn op deze veiligheidsterreinen. De bestuurlijke handreiking van de openstellingsvergunning van wegtunnels (zie kader) vormt voor menig tunnelontwikkelaar en bestuurder de kennisbron voor inzicht in de rollen en verantwoordelijkheden in het tunnelontwikkelpocess. Met de resultaten van het onderzoek omtrent zelfredzaamheid in spoortunnels (zie kader) zijn de procedures binnen de spoorsector omtrent ontruiming en evacuatie van treinen in tunnels nadrukkelijk aangepast. En ook de kennistafel buisleidingen zorgt voor relevante verbindingen tussen de stakeholders in dit domein. Daarnaast bezet het LEC Transportveiligheid diverse posities in adviesorganen zoals het stakeholdersoverleg en kennisplatform tunnelveiligheid, de Werkgroep Incidentmanagement Vervoer Gevaarlijke Stoffen (VGS) en de LNG-regiegroep incidentbestrijding.

Een thema dat verschillende partijen bij elkaar brengt is 'druppellekkages' op het spoor. De VNCI heeft in een brief aan het Veiligheidsberaad gevraagd om adequate incidentenafhandeling van druppellekkages door veiligheidsregio's. Hierop heeft het LEC Transportveiligheid het verzoek van het Veiligheidsberaad gekregen een advies te geven over het afhandelen van deze incidenten. Het LEC Transportveiligheid heeft samen met de werkgroep Incidentmanagement VGS een aantal overleggen gevoerd met de spoorsector, de VNCI en Brandweer Nederland. Er is een gezamenlijke aanpak afgesproken, waarbij het bedrijfsleven en ProRail zich inzetten druppellekkages zoveel mogelijk te voorkomen. De brandweer zorgt daarbij dat er goede inzetprocedures opgenomen worden in een nieuwe *Handreiking Voorbereiding Treinincidentbestrijding*.

Shared research

In de (nabije) toekomst gaat het LEC Transportveiligheid werken aan onder andere twee initiatieven: 1) *masterclasses* transportveiligheid en 2) *shared research*-programma. Er is veel kennis aanwezig op het gebied van transportveiligheid, maar deze is erg versnipperd en voor veel partijen slecht of niet toegankelijk. Masterclasses transportveiligheid zijn gericht op het verbinden van diverse partijen: niet alleen veiligheidsregio's, maar ook (vaar)wegbeheerders en transportorganisaties. Het shared research-programma is een gezamenlijk onderzoeksprogramma met veiligheidsregio's, kenniscentra en de transportbranche. Hiermee kan de kwetsbaarheid van de infrastructuur gereduceerd worden en de robuustheid ervan vergroot worden. Zo'n gezamenlijk programma kan tegelijkertijd stimulerend werken om het kennisniveau te verhogen, maar ook vooral om bruggen te slaan tussen diverse partijen. ▀

Meer informatie

- ▶ LEC Transportveiligheid: <http://www.infopuntveiligheid.nl/Publicatie/Dossier/74/transportveiligheid.html> of <http://bit.ly/1jBmxjH>
- ▶ Nieuwsbulletin Nieuwsflits: <http://www.infopuntveiligheid.nl/Publicatie/DossierItem/74/5359/nieuwsflits-landelijk-expertisecentrum-transportveiligheid-juni-2014.html> of bit.ly/1nAh1Ja
Aanmelden: Jyoti.mahabier@ifv.nl
- ▶ Netwerksite Netwerk Transportveiligheid: <http://netwerktransportveiligheid.nl/>
- ▶ Bestuurlijke Handreiking transportveiligheid: http://www.infopuntveiligheid.nl/Infopuntdocumenten/LR_70136_300%20Boek%20Wegtunnels%20proef%2013%205%202013.pdf of <http://bit.ly/WeoCHF>
- ▶ Zelfredzaamheid bij brand in spoortunnels: <http://crisislab.nl/zelfredzaamheid-bij-brand-in-spoortunnels/> of <http://bit.ly/1rtFPaU>
- ▶ Kennistafel Buisleidingen: <https://relevant.nl/display/THEMA/Kennistafel+Buisleidingen> of bit.ly/1neEPbb